

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1560

13.05.2016

Міністру юстиції України

ПЕТРЕНКУ П.Д.

Шановний Павле Дмитровичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Різаненка П. О., оголошений на засіданні Верховної Ради України 13 травня 2016 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Верховній Раді України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 4 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ
Різаненко Павло Олександрович

01008, м. Київ, вул. Грушевського, буд. 5, тел.: (044) 303-15-97, ел. пошта: rizanenko.pavlo@rada.gov.ua

Вих. № 16/05/12-5020

« 12 » травня 2016 р.

Міністру внутрішніх справ
України
Авакову Арсену Борисовичу

Міністру юстиції України
✓ Петренку Павлу Дмитровичу

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*Про вжиття заходів щодо
забезпечення прав громадян,
потерпілих від кримінальних
правопорушень та приведення у
відповідність із вимогами
Кримінального процесуального кодексу
України нормативних актів
Міністерства внутрішніх справ
України, що стосуються обліку в
органах поліції заяв і повідомлень про
вчинені кримінальні правопорушення
та внесення їх до Єдиного реєстру
досудових розслідувань*

Звертаюсь до Вас у зв'язку з необхідністю захисту прав та законних інтересів громадян України, які потерпіли від кримінальних правопорушень.

19 листопада 2012 року вступив в силу новий Кримінальний процесуальний кодекс України, згідно з яким стадія порушення кримінальної справи була замінена інститутом внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Відповідно до ст. 214 КПК України слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування. Якщо відомості про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань внесені прокурором, він зобов'язаний невідкладно, але не пізніше наступного дня, з дотриманням правил підслідності передати наявні у нього матеріали до органу досудового розслідування та доручити проведення досудового розслідування.

Відповідно до пункту 1.4 Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженого Наказом Генерального прокурора України від 17 серпня 2012 року № 69, строк внесення відомостей в Єдиний реєстр досудових розслідувань (далі за текстом - ЄРДР) обчислюється з моменту попередження особи про кримінальну відповідальність при поданні заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення, та у випадку надходження заяви, повідомлення поштою, іншим засобом зв'язку, строк обчислюється з моменту надходження заяви слідчому прокурору.

Всупереч вимогам Кримінального процесуального кодексу, а також Положення про порядок ведення ЄРДР, затвердженого наказом Генерального прокурора України від 17 серпня 2012 року № 69, посадові особи правоохоронних органів відмовляють у внесенні відомостей до ЄРДР за поданою заявою, мотивуючи це двома взаємовиключними причинами, а саме: відсутністю в заяві ознак кримінального правопорушення та тим, що проведеною перевіркою заяви порушень не знайдено. Хоча, відповідно до чинного кримінального процесуального законодавства, перевірка такої заяви повинна проводитись вже в рамках відкритого кримінального провадження, внесеного в ЄРДР. Якщо під час досудового розслідування не виявлено ознак кримінального правопорушення, посадова особа може винести постанову про закриття кримінального провадження згідно статті 284 Кримінального процесуального кодексу України.

Слід зазначити, що відповідно до вимог нового Кримінального процесуального кодексу України, Міністерством внутрішніх справ України було видано Наказ № 1377 від 06.11.2015 року, яким затверджено Інструкцію про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події (далі за текстом – Інструкція).

Проте, на думку юридичної спільноти, яка опікується захистом прав потерпілих від кримінальних правопорушень, вказана Інструкція не відповідає вимогам чинного Кримінального процесуального кодексу України, оскільки має низку положень, які суперечать нормам кримінального законодавства.

Зокрема, у преамбулі Наказу №1377 від 06.11.2015 року зазначено, що Інструкція затверджена відповідно до статей 60, 214 КПК України. Однак, вказані статті Кримінального процесуального кодексу України регулюють питання реєстрації заяв про кримінальні правопорушення в Єдиному реєстрі досудових розслідувань (ЄРДР), тоді як в Інструкції йдеться про реєстрацію вказаних заяв в журналі єдиного обліку.

Водночас, про реєстрацію в ЄРДР в Інструкції згадується лише побічно, в окремих пунктах (п.3 розділу II, п.п. 3, 5, 16 розділу III), а до відання уповноважених працівників поліції (працівників чергових частин, їх керівників, керівників слідчих відділів, тощо) належить самостійно визначати, до якої категорії відноситься подана заява чи повідомлення (тобто – це заява/повідомлення про кримінальне правопорушення чи заява/повідомлення про іншу подію).

При цьому, чітких критеріїв для прийняття рішення щодо віднесення заяв/повідомлень до тієї чи іншої категорії та встановлених строків для вирішення таких питань Інструкцією не передбачено.

Зазначена ситуація призводить до порушення прав заявників та потерпілих, а також являє собою значний корупційний чинник. Адже, заяви про злочин, замість реєстрації в ЄРДР, можуть на розсуд поліцейських вноситися до певних журналів без жодної гарантії їх подальшого розслідування. Більше того, в Інструкції не вказується, що саме відноситься до категорії «інші події», лише з пункту 5 розділу III побічно випливає, що це можуть бути «адміністративні правопорушення» та «звернення громадян».

Окрім вказаного, в пункті 2 Розділу I Інструкції міститься вичерпний перелік лише з трьох можливих джерел інформації про вчинення кримінального правопорушення та інші події, тоді як в частині 1 статті 214 КПК України йдеться про «будь-яке джерело обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення». Тобто, Інструкція протиправно звужує положення Кримінального процесуального кодексу України.

Відповідно до статті 60 КПК України заявник має право отримати від органу, до якого він подав заяву або повідомлення про кримінальне правопорушення, документ, що підтверджує її прийняття і реєстрацію.

Згідно з пунктом 6 Розділу III Інструкції, таким документом є талон-повідомлення. Однак, форма талону-повідомлення не містить жодної інформації про внесення відповідних відомостей в ЄРДР та не може вважатися «документом, що підтверджує прийняття і реєстрацію заяви про вчинене кримінальне правопорушення», адже такі заяви повинні реєструватися безпосередньо в ЄРДР.

Окрім цього, слід зазначити, що відповідно до пункту 3 Розділу I Інструкції встановлюється, що «для роз'яснення населенню порядку прийняття, реєстрації заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події в органах поліції в спеціальних кімнатах для прийому громадян або у вестибюлях повинна бути вивішена пам'ятка щодо

ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, форма якої наводиться в додатку №1 до Інструкції. Однак, у відповідному пункті та у додатку №1 жодним чином не відображено положення частини 1 статті 214 Кримінального процесуального кодексу України про те, що відомості про вчинене кримінальне правопорушення невідкладно, але не пізніше 24 годин, повинні бути внесені не в Журнал єдиного обліку, а до ЄРДР.

Більше того, в Інструкції жодним чином не вказується про права потерпілого, як вони встановлені в Кримінальному процесуальному кодексі України, а також гарантовану можливість особи дізнатися про такі права від уповноваженого співробітника поліції або з інформаційних стендів пам'яток, що неприпустимо, адже такі права в особи виникають з моменту подання нею відповідної заяви (ч.2 ст. 55 КПК України).

Таким чином, підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що в Інструкції «Про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події», Затвердженій Наказом МВС України №1377 від 06.11.2015 р., прослідковується уніфікація системи обліку абсолютно різних за своєю правовою природою повідомлень та звернень, що надходять до правоохоронного органу (заяв\повідомлень про кримінальні правопорушення, заяв\повідомлень про адміністративні правопорушення та звернень громадян).

Беручи до уваги положення Кримінального процесуального кодексу України (де чітко встановлюється порядок прийняття та реєстрації заяв\повідомлень про кримінальне правопорушення), норми Кодексу України про адміністративні правопорушення та Закону України «Про звернення громадян», така уніфікація є недоцільною.

Враховуючи вищевикладене, керуючись ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України», ст. 224, ст. 225 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI, з метою забезпечення прав та законних інтересів громадян, потерпілих від кримінальних правопорушень, а також усунення порушення законності в частині ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події вимагаю забезпечити приведення у відповідність до діючого законодавства внутрішніх нормативних актів Міністерства внутрішніх справ України, що визначають порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події.

Про результати розгляду депутатського запиту прошу повідомити у термін, встановлений чинним законодавством України.

З повагою,

народний депутат України
(посв. №301)

Різаненко П. О.